



O drama do cabalo d'axedrez

Por Rafael Dieste

Enche a escea o taboero d'axedrez, baixo un ceo de estrelas. Ao se erguel-o pano veranse todas as pezas, cada unha no seu posto — non sendo o Cabalo Branco de Rei.

O Rei Preto. — ¡Estades todos?

Un peón preto (alabeeiro e moi contento): — Estamos, si, señor.

O Rei Preto. — ¡Estades todos?

O Alfil Branco de Rei (despois dun silencio e que ninguén s'adianta a falar): — Falta o Cabalo Branco da miña banda.

O Rei Branco (cheio de noxo): — ¡Ise Cabalo Branco! ¡Ise Cabalo Branco! ¡Sempre ha de passalo mesmo! Malos agoiros din as estrelas e, ainda enriba, ise Cabalo sen vir.

Un peón branco (fachendisco demais): — ¡Quer que eu vaia buscalo?

— Todolos peóns brancos (a se riren con moito reñido): — Que vaia ló. Vaille dar unha dentada...

O Alfil Branco (estricando o pescozo e finxindo indiferenza): — Vel-af ven.

(Chega o Cabalo Branco de Rei dando tombos remolóns baixo o pulo d'unha man invisive. N'un dos tombos derrumba ao peón branco, fachendisco demais, que falara denantes).

O peón. — ¡A modo! (Erguese indinado).

O Rei Branco (ao Cábalo). — ¡Sempre has de sei-o mesmo! ¡Por qué tardache tanto en vir? (O Cabalo péchase en sí, cheio de caraxe. Queda a perguntar do Rei pendurada no ar e váselle desinfolando a globa de énfasis que a sostén. Denantes de que caia, o Rei solta outra pregunta c'unha globa mais chea). Pódese saber, señor Cabalo, por qué non responde ás perguntas que se lle fan?

O Alfil Branco (intervindo con media moufa). — Dis que non quer ser Cabalo, que quer ser Alfil.

O Cabalo Branco (con moita pezoña e retintín): — ¡Iso é todo o que cabe n'unha cachola d'alfil! ¡Quén m'oeu a mí dicir semellante mezquiñanza? ¡quén? (C'unha risada de supercabalo): — ¡Alfil eu!...

O Rei Branco (reumático, imponente, sorridente, cun chiscar de ollos fiducial para o Alfil e un piadoso cair de pálpellos para o Cabalo): — Cálese vostede, señor Alfil Branco, e deixe dicir ao Cabalo o que él sabe mellor que ninguén.

O Cabalo Branco. — ¡Eu non quero ser cabalo, pero tampouco quero ser alfil, nin peón, nin torre nin rr... (Detense a tempo baixo os ollos acesos e agraviados do Rei e da Reiña, e, en troques de dicir "nin rei", finxe un tisido e sigue:) Eu quero ser algo que sexa a un tempo cabalo, e alfil, e peón, e torre, e...

O Rei Branco (de novo picado): — ¡E Rei? ¡Fala! ¡E Rei?

O Alfil Branco (medio por salvar ao Cabalo do compromiso, medio por se chufar d'el): — El non iba dicir iso. Iba dicir Xogador das Brancas, ¡non si!

A Raiña Branca (atribulada): — ¡Xogador das Brancas!... Xa non hai respeto nin para o Xogador das Brancas. (Ergue os ollos ao ceo, no que latezan os agoiros).

O Cabalo Branco (xa na pendente das confisíons arroutadas): — ¡Pois sí! ¡Xogador das Brancas tamén!

O Rei Branco. — En conversas vaise o tempo. Escoitemol-as ordes que xa chegan. ¡Adiante! ¡peón! Defendédemel ben. Tí, Cabalo metafísico, un chouto para a banda da Torre. Que non che descubra no que matinas. ¡Outro chouto mais para o gambito! ¡Animo todos! ¡Cada un ao seu! (Siguén as orden e as arengas).

O Alfil de Rei (á Torre): — O Cabalo coida que soio na sua cachola caben ísas cousas. Eu tamén... ¡Si viras que envexa me da o teu sino! Iso d'ir por unha ancha estrada sen ter que se escabullir, como eu, por esa reganduxa das esquinhas...

A Torre. — E si souberas tf que envexa me da esa falarica con que fendas dir de lonxe...

O Alfil. — E a mí as tuas anchas costas...

Un peón que estaba a escoitar. — Pois eu sentín unha voz sobre mí as anchas costas da Torre con tanto peso que coidei que eran miñas.

A Torre. — ¡Sabedes que é certo? Tamén eu teño sentido o escarabellar do Alfil da outra banda con tanta sobreiteima que cheguei a coidar que a sua falarica era miña dalgún xeito.

O peón. — E unha vez, lembroume, disparábase de míñ tan grande feixe de camíños, e enxergábanse nos meus tantos alleos, que, canto mais peón era, mais coidaba ser todo o Xogo.

Outro peón. — Deixate de sarillos e defendéme.

O Alfil. — ¡Ouh! ¡Ser todo o Xogo!

(De supeto hai un agravado rosamar de moitas pezas. As ordes párteme pol-o medio. O Rei, reumático, histórico, dramático, prega serenidade no cumio do rebumbio).

A Torre (baixo o seu ancho sombreiro almenado): — ¡Qué sucedeu? ¡Decideme o qué sucede!

O Alfil (estricando o pescozo): — ¡Suicidóuse o Cabalo! ¡Meteuse adrede diante das Torres da outra banda!

(O ceo de estrelas de papel pintado ten un longo tremor sobrecolleito. Cae o pano).

R. Dieste.

El más rico CHOCOLATE, los más deliciosos CHURROS y los HELADOS
más exquisitos se toman únicamente en

"LA ARMONIA", 1002 - Av. de Mayo - 1018
ESQ. B. DE IRIGOYEN